

ма, или развијањѣ унутарнѣгъ света у човеку. Народи су форме у коима се човечество развия и образује. Џеље је дакле човечества свагда напредъ корачати; оно нерачуни своє путуве на кораке, сатове и милѣ, него на дужине, столећа и епохе. У готовности налазећа се знания, откровения, изобретения и искуства, која је једанъ народъ или једно столеће себи прибавило, остају, кадъ овогъ нестане другоме, кои ће ји такођеръ даље продужити, разпространити и опетъ будућности предати. Сваки доцнији народъ као млађе појавление човечества, немора да опетъ спреда почине, или да на свакомъ ономъ степену просвештења задржава се, на коме су прећашњи народи зlostали били, онъ мора само животъ предака свои да даље развије и бОльма у савршенствује. На развалинама свои праотаца нека зидају потомци здание у савршенствовања све више. Али ово усавршенствовање и просвештење као производъ душевни сила, мора се поразличности дужина, које човечество прећи има, свагда и различно образовати. Остарелостъ света његово је помлађење: само у мрачной и тавной прошлости налазимо ми кљочъ, за загонетку нашегъ данашњегъ стања. Сваки народъ, који се механичнимъ нагономъ противни отношенија къ самодѣјтвенності узвиси и у душевномъ животу участвовать жели, мора се пре свега трудити, да се къ слободномъ и ясномъ сматраню светскога